

**การจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐานของสถานศึกษา
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร**
**Management of Dual Vocational Education According to Standards of
Educational Institutions under the Bangkok Vocational Education Institute**

รักพงษ์ ขอลือ*, กัญญ์รัชการย์ เลิศอมรศักดิ์**
Rakphong Kholue*, Kanratchakan Lertamornsak**
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Suan Sunandha Rajabhat University

Received: May 25, 2022 Revised: February 16, 2024 Accepted: April 22, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐานของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากร ครูฝึกในสถานประกอบการ ของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 13 แห่ง รวมทั้งสิ้น 267 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.850 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล รองลงมาคือ ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ด้านหลักสูตร และด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา

คำสำคัญ : การจัดการหลักสูตร, อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

Abstract

The purpose of this research was to study the management of dual vocational curriculum according to the standards of educational institutions under the Bangkok Vocational Education Institute. The sample group consisted of personnel and trainers in the workplace from the educational institutions under the Bangkok Vocational Training Institute, totaling 267 people. The research instrument was a questionnaire with a reliability value of 0.850. The statistics used in the data analysis included percentages, means, and standard deviations.

The results showed that the management of dual vocational courses according to the standards of educational institutions under the Bangkok Vocational Education Institute was overall at a high level. When considering each aspect, the average ranking from highest to lowest was measurement and evaluation, followed by cooperation between educational institutions and enterprises, course, and the quality of graduates, respectively.

Keywords: Efficiency in the Course Management, Dual Vocational Education

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ไว้ในหมวดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาไว้ในหมวด 3 เรื่องระบบการศึกษา มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มาตรา 20 การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาหรือสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา 34 คณะกรรมการการอาชีวศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบายแผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริม การประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาโดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ในส่วนที่เป็นการจัดการอาชีวศึกษา หมวด 1 บททั่วไป มาตรา 6 กำหนดให้การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานโดยนำความรู้ในทางทฤษฎีเป็นสากล และภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาระบบการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ มาตรา 7 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบันตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ มาตรา 8 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้ โดยรูปแบบดังต่อไปนี้ 1. การศึกษาในระบบ 2. การศึกษานอกระบบ 3. การศึกษาระบบทวิภาคี (พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา, 2551)

การผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค ระดับเทคโนโลยี จะต้องเป็นไปตามความต้องการของชาติ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ในอดีตที่ผ่านมาการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาของประเทศไทยมีปัญหาหลายด้าน อาทิ การขาดทิศทางการพัฒนาโดยรวม ความร่วมมือระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้ สถานศึกษาผลิตกำลังคนตามศักยภาพและความพร้อมของตน ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการบุคลากรของตลาดวิชาชีพ แรงงาน กระแสปฏิญญานิยมทำให้เยาวชนสนใจศึกษาด้านอาชีวศึกษามีจำนวนน้อยลง ก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานและผู้ประกอบวิชาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญระดับกลางอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายปฏิรูปการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษา ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเน้นการผลิตและพัฒนากำลังคน โครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational System) (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2561) ปัญหาที่การผลิตกำลังคนอาชีวศึกษากำลังเผชิญอยู่ คือ ผลิตไม่ตรง คุณภาพไม่ถึง สถานประกอบการต้องมาสร้างคนเองหรือต้องมาฝึกซ้ำจึงใช้งานได้ ทำ

ให้เสียเวลาเพิ่มต้นทุนการผลิตและผู้เรียนอาชีวศึกษาดัดดัดทักษะในการสร้างงาน สร้างอาชีพ ขาดทักษะการสื่อสารทั้งด้านภาษา ไอที การคิดวิเคราะห์ ขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการทำงานเป็นทีม ความตรงต่อเวลา ความอดทน ความรักดีต่อองค์กร เรียกได้ว่าพัฒนาผู้เรียนที่จะตรงกับความต้องการของผู้ใช้ผลผลิตของการจัดการอาชีวศึกษาต้องพัฒนาทั้งด้านคุณภาพและคุณธรรม การเตรียมกำลังคนในระบบทวิภาคีของไทยพบว่าส่วนใหญ่ยังจำกัดอยู่ในบริบทของการศึกษาในระบบ การขับเคลื่อนการจัดการศึกษายังไม่ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มในสังคม ตามอุดมคติของการอาชีวศึกษาไม่ว่าจะเป็นกลุ่มคนด้อยโอกาสทางสังคม ผู้ด้อยทุนและทุพพลภาพ แม้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารระดับนโยบายการอาชีวศึกษาไทยจะตระหนักถึง ความสำคัญของการขับเคลื่อนการอาชีวศึกษานอกระบบที่ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มแต่การดำเนินการยังขาดทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน (ภูวเรศ อับดุลสตา และวรรณดี สุทธิธารกร, 2561)

การจัดทำหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานหลัก 2 หน่วย คือ สถานศึกษากับสถานประกอบการ ร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถานประกอบการในการเรียนรู้ภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะปฏิบัติในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับการทำงานจริงโดยลำดับการเรียนรู้ตามลำดับตั้งแต่ลำดับที่ง่ายไปยาก โดยกำหนดให้นักศึกษาเรียนวิชาทฤษฎีในสถานศึกษาและฝึกภาคปฏิบัติหรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการจนจบหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดเตรียมกำลังคนและช่างฝีมือที่มีความชำนาญให้เพียงพอ และตรงกับความต้องการของสถานประกอบการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ทั้งยังเปิดโอกาสให้เยาวชนและบุคลากรในวัยทำงานได้พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่องตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน (ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี, 2557 : 3)

การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา พบปัญหาและอุปสรรคอยู่ไม่น้อยในการดำเนินการจากศึกษางานวิจัยของราชัญ เสนาช่วย เรื่อง ปัญหาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทช่างอุตสาหกรรม ของสถาบันอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า นักเรียน นักศึกษาจำนวนไม่น้อยที่มีความรู้ไม่เพียงพอสำหรับประกอบอาชีพในอนาคต เอกสารหลักสูตรต่าง ๆ ไม่เพียงพอสำหรับการฝึกอาชีพ การจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคียังไม่ชัดเจน ทำให้เกิดผลกระทบการจัดสรรงบประมาณในการจัดหาวัสดุฝึก อุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในวิชาชีพ การประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ในการนิเทศ การจัดฝึกอบรมเรื่องการ ผลิตสื่อการสอน การชี้แจงเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดผล การศึกษาให้นักเรียนเข้าใจก่อนเริ่มสอน การติดตามประเมินผลการฝึกอาชีพ ส่งผลให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ไม่เกิดประสิทธิภาพ อย่างแท้จริงคุณภาพของผู้เรียนยังไม่เป็นไปตามความต้องการ และยังไม่เป็นที่ยอมรับ ผู้สำเร็จ การศึกษาส่วนมากยังด้อยคุณภาพไม่พร้อมที่จะทำงานในสถานประกอบการ (ราชัญ เสนาช่วย, 2560: 143) รวมถึงจากการบริหารจัดการการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานครนั้นได้พบปัญหาของความแตกต่างระบบการบริหารงานของสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทำให้มาตรฐานด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาไม่ตรงตามที่สถานประกอบการต้องการ สถานประกอบการเองก็เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาผู้เรียน ที่สำคัญ การเรียนแบบโรงเรียนโรงงานจะประสบความสำเร็จได้จะต้องทำให้ทั้งสถานประกอบการและสถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งตรงตามความประสงค์ของผู้วิจัยที่ต้องการศึกษาการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐานของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐานของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อประโยชน์ต่อสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐานของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 800 คน จากสถานศึกษา 13 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ครูฝึกในสถานประกอบการ จำนวน 267 คน โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ครูในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร

สถานศึกษา	จำนวนครู (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี	104	35	13.11
วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร	73	24	8.99
วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง	74	25	9.36
วิทยาลัยเทคนิคดุสิต	24	8	3.00
วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชาราม	30	10	3.75
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา	54	18	6.74
วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี	54	18	6.74
วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย	41	14	5.24
วิทยาลัยพณิชยการบางนา	89	30	11.24
วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน	103	34	12.73
วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี	81	27	10.11
กาญจนาภิเษกวิทยาลัยช่างทองหลวง	28	9	3.37
วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก	45	15	5.62
รวม	800	267	100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมเนื้อหาอย่างสมบูรณ์ โดยแบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐานของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบของ Likert กำหนดค่าน้ำหนักการประเมินค่า ดังนี้

น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1
น้อย	มีค่าเท่ากับ	2
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
มาก	มีค่าเท่ากับ	4
มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5

เพิ่มเติมเกณฑ์การประเมิน

โดยสอบถามใน 4 ด้าน คือ 1. ด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา 2. ด้านหลักสูตร 3. ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ และ 4. ด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา การจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน เพื่อนำมาวิเคราะห์และใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสารสร้างคานิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อความคำถามของแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อปรับปรุงแก้ไขเบื้องต้น

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา การใช้ถ้อยคำ โดยใช้เกณฑ์ในการเลือกผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานครจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ไปคำนวณหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยการหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation) ตามวิธีการของเพียร์สัน โดยตัดข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (α – Correlation) ต่ำกว่า 0.23 ออกไปนำคำถามที่ใช้ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของ

กรอบบาค (Cronbach's α - Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 117) ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น .850

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือ ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ถึงผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แจ้งและขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามจากครูผู้สอนในสถานศึกษา ครูฝึกในสถานประกอบการ ที่สถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 267 ชุด

3) ผู้วิจัยเก็บและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามที่เก็บได้มาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยคำนวณค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในตารางประกอบการพรรณนาแบบความเรียง

2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นรายด้านและรายข้อ ซึ่งให้เกณฑ์การตัดสินค่าเฉลี่ยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) นำเสนอในตารางประกอบการพรรณนาแบบความเรียง การแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เกณฑ์ในแต่ละระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 แสดงว่า มีระดับการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 แสดงว่า มีการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 แสดงว่า มีระดับการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 แสดงว่า มีระดับการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.01 - 1.50 แสดงว่า มีระดับการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) ข้อเสนอแนะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 4 ด้าน ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	152	56.93
หญิง	115	43.07
รวม	267	100
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	31	11.61
30 - 40 ปี	91	34.08
41 - 50 ปี	107	40.08
50 ปี ขึ้นไป	38	14.23
รวม	267	100
3. ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 3 ปี	6	2.25
3 - 5 ปี	24	8.98
6 - 10 ปี	130	48.69
10 ปี ขึ้นไป	107	40.08
รวม	267	100
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0
ปริญญาตรี	178	66.67
ปริญญาโท	89	33.33
ปริญญาเอก	0	0
รวม	267	100
5. ตำแหน่ง		
5.1 ครูผู้สอนในสถานศึกษา		
ครูผู้สอน	201	75.28
หัวหน้าแผนกวิชาหัวหน้างาน/	40	14.98
5.1 ครูฝึกในสถานประกอบการ		
พนักงาน	13	4.87
หัวหน้าแผนกหัวหน้างาน	13	4.87
รวม	267	100

6. ขนาดสถานศึกษาขนาดสถานประกอบการ/

ขนาดเล็ก	77	28.84
ขนาดกลาง	39	14.61
ขนาดใหญ่	151	56.55
รวม	267	100

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 56.93 เพศหญิง จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 43.07 มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 40.08 อายุ 30-40 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 34.08 อายุ 50 ปี ขึ้นไป จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 14.23 และ ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 11.61 มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 48.69 ประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 40.08 ประสบการณ์ในการทำงาน 3-5 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 8.98 และ ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.25 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ตำแหน่งครูผู้สอนในสถานศึกษา ครูผู้สอนจำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 75.28 หัวหน้าแผนกวิชา/หัวหน้างาน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 14.98 ตำแหน่งครูฝึกในสถานประกอบการ พนักงาน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.87 หัวหน้าแผนก/หัวหน้างาน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.87 สถานศึกษา/สถานประกอบการขนาดใหญ่ จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 56.55 สถานศึกษา/สถานประกอบการขนาดเล็ก จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 28.84 สถานศึกษา/สถานประกอบการขนาดกลาง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 14.61

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 4 ด้าน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานครโดยรวม

การบริหารจัดการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา	3.77	0.35	มาก	4
2. ด้านหลักสูตร	4.45	0.32	มาก	3
3. ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	4.57	0.31	มากที่สุด	2
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.58	0.19	มากที่สุด	1
รวม	4.37	0.30	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า การจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล รองลงมาคือด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ส่วนอันดับสุดท้ายด้านหลักสูตร และด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาจากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหา การจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. ด้านผู้สำเร็จการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีสมรรถนะและมีทักษะการปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการ แต่ยังขาดทักษะในด้านการใช้เทคโนโลยี การใช้ภาษาอังกฤษ ความอดทน วินัย ความรับผิดชอบ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นสิ่งที่สถานประกอบการต้องการให้สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียน

2. ด้านหลักสูตร การฝึกอาชีพในสถานประกอบการหรือการเรียนในสถานประกอบการ สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำแผนการฝึกอาชีพเพียงฝ่ายเดียว เมื่อผู้เรียนอยู่ในสถานประกอบการทำให้การฝึกในแต่ละสมรรถนะไม่สอดคล้องกับแผนฝึก

3. ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ การจัดการสวัสดิการและค่าตอบแทนยังไม่เหมาะสมให้กับผู้เรียนตามข้อตกลงระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา รวมถึงสถานประกอบการบางแห่งยังไม่มี ความเข้าใจหรือความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

4. ด้านการวัดและประเมินผล ครูผู้สอนไม่สามารถดำเนินการนิเทศนักเรียน นักศึกษาฝึกอาชีพตามเกณฑ์ 3 ครั้งในหนึ่งภาคเรียนได้ และไม่ได้นำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียน รวมถึงไม่มีการจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลตามเกณฑ์ที่สามารถใช้ร่วมกับสถานประกอบการได้

แนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. ด้านผู้สำเร็จการศึกษา หลังจากที่นักเรียน นักศึกษาฝึกอาชีพเรียบร้อยแล้วควรมีการประเมินความรู้ และจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียน นักศึกษาขาดหายไป รวมถึงการทดสอบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพตามสาขาที่นักเรียน นักศึกษาสำเร็จการศึกษาจากหน่วยงานที่มีการให้การรับรอง เช่น กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ และให้นักเรียน นักศึกษาทำกิจกรรมร่วมกับทางสถานประกอบการ และให้ทางสถานประกอบการประเมินผลให้สถานศึกษา

2. ด้านหลักสูตร ก่อนที่จะให้นักเรียน นักศึกษาออกฝึกอาชีพสถานศึกษาควรที่จะจัดฝึกอบรมให้ความรู้และให้มีการทำแผนฝึกอาชีพระหว่างสถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการที่ส่งนักเรียน นักศึกษาฝึกอาชีพ เพื่อให้ตรงกับสมรรถนะของสาขาวิชา รายวิชาที่นำไปออกฝึก ให้ครูนิเทศติดตามผลตามแผนการฝึกอาชีพที่ได้จัดทำไว้ร่วมกัน

3. ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ สถานศึกษาจัดฝึกอบรมหลักสูตรครูฝึกในสถานประกอบการให้กับสถานประกอบการที่ยังไม่ทราบในรายละเอียด และประชุมแนวทางการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีก่อนที่จะส่งนักเรียน นักศึกษาฝึกอาชีพ สถานศึกษาแจ้งสิทธิประโยชน์จากการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีให้กับทางสถานประกอบการรับทราบในสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ และจัดทำข้อตกลงร่วมกันในเรื่องค่าตอบแทนของนักเรียน นักศึกษา

4. ด้านการวัดและประเมินผล สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลตามเกณฑ์ที่กำหนดและสามารถใช้ร่วมกันกับสถานประกอบการได้ ครูนิเทศปรับการนิเทศผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์และเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นการอำนวยความสะดวกร่วมกับสถาน

ประกอบการ และหลังจากการฝึกอาชีพเสร็จสิ้นให้มีการจัดประชุม สัมมนาเพื่อวิเคราะห์ สรุปปัญหา รวมถึงการประเมินนักเรียน นักศึกษาฝึกอาชีพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐานของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการวัดและประเมินผล 2) ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ 3) ด้านหลักสูตร 4) ด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาและสถานประกอบการได้ยึดระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา 2551 มีการจัดการตามคู่มือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยการจัดการสามารถกำหนดเกณฑ์ร่วมกับสถานประกอบการได้ เช่น การให้คะแนนด้านการวัดผลและประเมินผล การวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้นเป็นการจัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับกนกรัตน์ พงษ์ไพฑูรกิจ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคีระดับปริญญาตรีของสถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในยุคอุตสาหกรรม 4.0 งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษา ระบบทวิภาคีระดับปริญญาตรี พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคี และพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ผลการวิจัยได้แสดงรูปแบบของการบริหารจัดการศึกษา ระบบทวิภาคีประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1) ด้านการวางแผน เรียงตามลำดับความสำคัญ ประกอบด้วย (1) ทรัพยากรในองค์กร (2) ระบบการตรวจติดตาม (3) ระบบการจ่ายค่าตอบแทน (4) โครงสร้างงานทวิภาคี (5) การพัฒนาหลักสูตร (6) ช่องทางการสื่อสาร และ (7) เครือข่ายความร่วมมือ ด้านที่ 2) ด้านการจัดการองค์กร เรียงตามลำดับความสำคัญ ประกอบด้วย (1) ระบบการประชุม (2) ระบบประกันคุณภาพการศึกษา (3) ระบบสารสนเทศขององค์กร (4) ระบบกรรมการที่รับผิดชอบ และ (5) ระบบการพัฒนาบุคลากร ด้านที่ 3) ด้านการสั่งการ เรียงตามลำดับความสำคัญ ประกอบด้วย (1) มีการพัฒนาสมรรถนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง (2) มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ และ (3) สร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการ ด้านที่ 4) ด้านการประสานงาน เรียงตามลำดับความสำคัญ ประกอบด้วย (1) ระบบติดตามประเมินผล (2) ระบบการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา และ (3) ระบบการประสานงาน ภายในองค์กร และด้านที่ 5) ด้านการควบคุม เรียงตามลำดับความสำคัญ ประกอบด้วย (1) การขออนุมัติหลักสูตร และ (2) นโยบาย กฎ ระเบียบ ส่วนคู่มือการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย 5 หน่วย ประกอบด้วย 1) หน่วยการวางแผน 2) หน่วยการจัดองค์การ 3) หน่วยการสั่งการ 4) หน่วยการประสานงาน และ 5) หน่วยการควบคุมการทำงาน โดยในเนื้อหาในแต่ละหน่วย ประกอบด้วย แนวทางการปฏิบัติ และตัวชี้วัดความสำเร็จ ส่วนผลการประเมินคู่มือมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติโดยผู้เชี่ยวชาญประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการทำวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านคุณภาพผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา สถานศึกษาควรมีการบริหารงานที่พัฒนาผู้เรียน หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการใช้เทคโนโลยี การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีการจัดการศึกษาที่เน้นความยืดหยุ่นและความต้องการของสถานประกอบการ มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการประเมินความรู้ อบรมความรู้ในส่วนที่นักเรียนนักศึกษาขาดหาย และมีการทดสอบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ

1.2 ด้านหลักสูตร สถานศึกษามีสื่อการสอนหรือนวัตกรรมเพื่อใช้ในการเรียนการสอนร่วมกับสถานประกอบการ และมีการกำหนดรายวิชาที่ให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการแต่ละแห่งที่ส่งนักเรียน นักศึกษาฝึกอาชีพ จัดประชุมให้ครูนิเทศก์และครูฝึกเกี่ยวกับรายวิชาการสอนในสถานศึกษาและสถานประกอบการให้สอดคล้องกัน

1.3 ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการนำผลการประเมินจากสถานประกอบการมาใช้พัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม ประชุมหาแนวทางการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีก่อนการส่งผู้เรียนออกฝึกอาชีพที่สถานประกอบการ การมีส่วนร่วมและประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.4 ด้านการวัดและประเมินผล สถานศึกษามีการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อดำเนินงานระบบทวิภาคีได้อย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นการอำนวยความสะดวกมาใช้ร่วมกับสถานประกอบการ การสอนเริ่มให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามแผนการฝึกอาชีพ วัดและประเมินผลการฝึกอาชีพและการนิเทศก์ผ่านระบบออนไลน์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดแต่ละจังหวัด

2.2 ควรศึกษาความต้องการของสถานประกอบในการจัดทำหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดแต่ละจังหวัด

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ พงษ์โพธิ์กุล. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคีระดับปริญญาตรีของสถาบันการอาชีวศึกษา เพื่อการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในยุคอุตสาหกรรม 4.0. ปริญญาโทปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2561). การบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553. (2542, สิงหาคม 14). ราชกิจจานุเบกษา.

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2551. (2551, กุมภาพันธ์ 26). ราชกิจจานุเบกษา.

ภูวเรศ อับดุลสตา และวรรณิ์ สุทธิรินรากร. (2561). การพัฒนาระบบทวิภาคีของอาชีวศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยาม.

ราชัญ เสนาช่วย. (2560). ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรมของสถาบันอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดสกลนคร. **วารสารบัณฑิตศึกษา**, 14(65): 143-151.

ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2557). **แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามประกาศกระทรวงศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักส์.